

naj se posloveni vinarska in sadjarska šola v Mariboru, naj se ustanovijo po več krajih viničarske šole, naj se uvede kje med nami uzorna gospodarska šola, naj se ne čaka z gospodinjsko šolo in s tečajem za ročna dela. Nadalje pogrešamo podkovno šolo in različne obrtne šole.

S tem smo podali, rekli bi, okostje našega spodnještajarskega programa. Držimo se tega programa ter ne odstopimo od njega niti za trohico. Kadar se nam uresniči ta program, storjen bo odločilen korak za naš vzor, za združeno Slovenijo.

Društveno življenje.

Sedaj je prišel zopet čas, ko se začne razvijati društveno življenje. Stari odbori odstopajo, novi se volijo, napovedujejo se predavanja, uprizarjajo se gledališke igre, prirejajo se veselice, skratka rečeno, društva se sedaj zopet vzbujajo in oživljajo. Prišel je pustni čas in v tem času je že taka navada, da se društveno življenje na novo omlaja.

Vesten časnikar mora imeti povsod svoje oko, da opazuje in presoja gibanje svojega naroda. Noben pojav mu ne sme uiti, kateri mu podaje ključ do novega spoznanja. Čim bolj zna prodirati njegov duh v globine narodnega življenja, tem lažje mu je pisati v korist in blagor svojega čitateljstva. Časnikar, ki ne pozna ljudstva, piše navadno le puhlice, ki se brez sledu izgube v drvenju in vrvenju vsakdanjega življenja.

Društva sama na sebi niso ne dobra, ne slaba. Pečat dobre ali slabe kakovosti pritisne jim vselaj še le namen, po katerem hrepenijo, katerega hočejo društveniki skupno doseči. Naša slovenska društva, koja ravno sedaj v pustu najrajši odpirajo vrata živahnemu življenju, imajo večinoma namen, da se v njih udje izobražujejo in se vnamajo za narodno mišljenje in delovanje. Njih postranski namen pa je navadno zabava.

Človek, kateri posvečuje svoje moči resnemu delu, potrebuje zabave. Prijateljsko razgovarjanje, veselo društvo mu zopet ojači opešane moči, ubrano petje in prijetna godba na novo napolni njegovo dušo z veseljem in navdušenjem do dela. Ni torej napačno, ampak prav je, da imajo naša društva tudi postranski namen, zabavati svoje društvenike. Samoumevno je, da imamo v mislih le pošteno zabavo, katera nikdar ne prekorači mej dostojnosti in npravnosti.

A nekaj je, česar ne moremo odobravati v našem slovenskem društvenem življenju.

v katerem se kuha politika, so skozi vse leto zajemali z veliko žlico. In teknilo jim je. Starejim in izkušenim poslancem, ki so delili mlajšim politično hrano, so ti kmalu zrastle čez glavo in tako se je usilil zaslepljenim Nemcem za »letnega vladarja« K. H. Wolf, mož zmešanih las in neukrotne predrznosti. Ta in njegova slavna petorica so hoteli pestovati državno zbornico, dokler ni posegel vmes in miru napravil neizogibni § 14. Ta preklicani kljukec bo vladal tudi celo letošnje leto, kakor se čuje.

Takšno je novoletno darilo naše vlade; priborili so je nam nemški prenapeteži, Ogrje se pa — smejejo.

Finančni minister se je pa še posebej velikodušno spomnil svojih davkoplačevalcev, ker terja za tekoče leto kar celih 36 milijonov več od lani za svoje potrebščine. Če minister vzame, pa tudi kaj obljubi. In tako nam je obljubil papirnate krone roznate barve. Roznata barva! Res nekaj lepega in prijetnega za oko v sedanjih revnih časih. Mi si pa ne želimo papirja, ker se še srebra nismo naveličali. Zadovoljni smo tudi z nikljem!

Vladi se zdi, da še ima kmet dovolj potrebnega drobiža, ker vsem drugim ministertvom se je zvišala letna svota, kmetijskemu se je pa — znižala. Zasmijal bi se človek, ko bi ne bilo tako — žalostno!

Naša društva le prerada pozabljajo, da je njih glavni namen izobraževanje in vnemanje društvenikov za narodno delo, a da je zabava le postranska reč. Marsikatera društva pa so celo zabredla tako daleč, da ne kažejo drugače svojega življenja, nego da sklicujejo svoje ude s starim vspeškom, kojega prvi del se glasi volitev odbora, drugi del pa ples. S takimi vspeški se vcepljajo našemu narodu le krivi pojmi o namenu narodnih društev in o narodnem delovanju sploh, s takimi društvenimi shodi se vzgaja naše ljudstvo le za razveseljevanje, a ne za napredek v resnem delu.

Taka društva so nazadnjaška v pravem pomenu besede. Za plesanje in rajanje skrbijo itak naši krčmarji v preobilni meri, v tem oziru ni treba imeti narodnim društvom nobene skrbi. Ona imajo višjo nalogo, višje zvanje. Poklicana so pomagati našemu narodu, da se v omiki in prosveti povspenja vedno višje in višje.

Mi nismo sovražniki narodnih društev, ampak njih odkritosrčni prijatelji. Mi poznamo njihov upliv na razvijanje našega ljudstva. In da bi bil njihov upliv dobrodejen in blagotvoren, ravno zato smo zapisali te besede. Glavna naloga narodnih društev je, da se v njih društveniki izobražujejo in vnamajo za naporno narodno delo. Zabava je le postranskega pomena. V tem smislu se naj v letošnjem pustu razvija društveno življenje!

Politični ogled.

Državni zbor je sklican na dan 17. jan. k novemu zasedanju. Ker je vlada s § 14. podaljšala carinsko in trgovinsko zvezo z Ogrsko ter si dovolila proračun do 31. marca l. 1899., se ji ni treba bati obstrukcije, s katero zopet pretijo nemški kričači. Slišati bo morala mnogo gorkih besed, a nadalje se ji ne more od strani Nemcev pripetiti nič žalega. Večja je nevarnost, ki ji preti od jugoslovanskih poslancev. Ako vlada ne bo izpolnila njihovih zahtev ter še nadalje podpirala na jugu neumno germanizacijo, bodo Jugoslovani vladi obrnili hrbet.

Proti sedanjim šolskim postavam. Krščansko-socijalni poslanec in deželni odbornik nižjeavstrijski L. Steiner je predložil deželnemu zboru prošnjo 750 občin in 23.000 posestnikov, v kateri zahtevajo spremembo sedanjih šolskih postav. Vpelja se naj za kmetijske občine sedemletna šolska dolžnost, kjer so otroci zelo odaljeni od šole, naj se

uvede podaljšani poldnevni pouk, v vseh šolah naj se rabijo jednovite šolske knjige, šiba se naj zopet uvede ter rabi po pameti, ustanovijo se naj kmetijske nadaljevalne šole, ki se naj obiskujejo po nedeljah in zimi, pomnožijo se naj gospodarske šole in uzorna gospodarstva. Ne dvomimo, da se tudi slovenski stariši vjemajo s predlaganimi spremembami.

Deželni šolski zalog na Goriškem. Vsaka kronovina ima svoj deželni zalog, iz katerega se plačujejo učitelji in druge stvarne potrebščine za ljudsko šolstvo. Le Goriška še ni imela dosedaj takega zaloga. Občine same so morale plačevati učitelja in šolo. Marsikatera občina pa vsled revščine niso mogle zmagovati visokih stroškov, svojim šolskim razmeram in še bolj učiteljem na škodo. Vsled tega je predložila letos vlada v deželnem zboru ustanovitev deželnega šolskega zaloga, s katerim bi se pokrivala šolske potrebščine in h kojemu bi prispevale vse občine po svoji davčni zmognosti. Toda Italijani so se uprli temu predlogu, ker bi vsled večje premožnosti morale italijanske občine več prispevati. Zastopnik goriškega mesta, grof Coronini, je odložil svoj mandat, a drugi italijanski poslanci niso prišli več k drugi seji. Kako bo se stvar končala, se ne ve.

Rusija o Avstriji. Ruski časniki so se začeli v poslednjem času bolj pogosto baviti z avstrijskimi notranjimi razmerami. Pravijo, da je hudih zmešnjav kriva dosežanja nespametna politika avstrijskih vlad. Njih naloga bi morala biti, z načelom enakopravnosti združiti vse avstrijske narode za gospodarski in prosvetni razvitek Avstrije, ne pa narode ločiti z nedoumnim povspenjanjem nemških teženj. Ruski časniki tudi svarijo Avstrijo, da se naj ne naslanja preveč na Nemčijo, kajti Nemčija ni odkritosrčna v svojem prijateljstvu in išče le sebičnih koristi. Iz vseh ruskih glasil odseva iskreno prijateljstvo do Avstrije in njenega vladarja.

Princ Jurij grški, ženin. V dvorskih krogih petrograjskih se zatrjuje, da bode kmalu poroka princa Jurija grškega, sedanjega vladarja na Kreti z veliko kneginjo rusko, Olgo Aleksandrovo, sestro sedanjega ruskega carja. Ta ženitev da je obljubljena še po carju Aleksandru III. takrat, ko je princ Jurij grški otel življenje sedanjemu carju Nikolaju, ki je o priliki svojega potovanja po Aziji bil v Tokiu na Japonskem napaden in ranjen po nekem zagrizenem Japoncu. V znak hvaležnosti mu je pokojni car obljubil roko mlajše hčere. Ta carjeva obljuba se bode izvršila, ko velika kneginja dovrši svoje 20 leto, in to bode prihodnje leto.

Naš kmetiški narod ima trdo kožo, čaka in čaka in trpi do skrajne meje, saj je vaje tega; pa vsaka sila do vremena. V tem letu se bodo vršile imenitne spremembe in upamo, da novi čas bo našel tudi trdih neizprosnih poslancev, ki bodo izposlovali ne samo uradnikom in drugim stanovom povišanje plač, ampak tudi kmetu vsaj toliko zraka, da bo dihal, ker že je v največji nevarnosti, da se zaduši in zamre.

V tej nadi nam bodi pozdravljeno novo leto 1899!

Slika iz življenja.

(Spisal A. Ivanov.)

Vsak je pravil, da še ni videl stati lepšega para pred altarjem nego sta bila Pernatova Anica in Smolnikov Tone. In res, Anica s svojimi temnimi, a žarkimi očmi, z belimi, polnimi zobmi, z majhnimi jamicami na lahno zarudelih licih in z nedolžnim veseljem, razlitem po celem obrazu . . . ne, s tem se ni moglo ponašati vsako dekle. Tone pa raven kakor jelka, zdrav kakor jedro in odločen, a vendar ljubeznjiv v svojem govorjenju in dejanju, . . . kaj čuda, da so se ljudje sami veselili, ko sta se zvezali te dve duši pred altarjem za celo življenje.

To je bila ljubezen v novem zakonu!

Anica se je veselila svojega Toneta, a on se ni mogel nagledati svoje mlade in lepe ženice. Kako otroče sta govorila med seboj, kadar sta se utrgala trudapolnemu delu, kako nežno-ljubeznjivo sta se znala zabavati. Dva golobčka!

Toda prišla je ona nesrečna nedelja, ki jima je pomešala prvi pelin v sladko življenje. Že opoldne je rekel Tone Anici, da bo danes šel k svojim starišem na dom. Tone se je priženil z velikim bogastvom na Aničin dom. Moral se je nekaj pogovoriti s svojimi stariši. V gospodarstvu pridejo za mladega moža skrbi, o katerih se je treba večkrat posvetovati z dobrimi, izkušenimi stariši. Hvala Bogu, Tone še jih je imel.

Prišel je čas, da bi se Tone odpravil na dom svojih starišev.

«Anica, sedaj grem! Zadnji čas je,» rekel je Tone.

«Počakaj, malo še ostani!»

«Saj pridem kmalu nazaj. Kmalu bom zopet pri tebi, Anica.»

«Tone, meni bo dolgčas! Opusti, sploh ne hodi danes!»

«Saj veš, moram iti!»

«Tone, ti me nimaš zelo rad. Rajši hodiš k starišem, nego bi ostal pri meni, kadar imava čas, da bi se kaj pogovorila. Tone, to ni lepo!»